

UZMAN GÖRÜŞÜ

BYLOCK UYGULAMASININ “MÜNHASIR” OLDUĞU İDDİALARI ÜZERİNE DEĞERLENDİRMELER

İşbu uzman görüşü, 5271 sayılı Ceza Muhakemeleri Kanununun 67. Maddesi 6. Fıkrası uyarınca, tarafımıza ulaştırılan ve devam eden soruşturmalarda/kovuşturmalarda şüpheli/sanık (Danışan) olan çok sayıda kişi ya da vekillerince yöneltilen soruların teknik ve hukuki açıdan incelenmesi ve değerlendirilmesi suretiyle hazırlanmıştır.

“ByLock mobil iletişim uygulaması kullanımı isnatlı yargılamalarda süregelen tartışmalar uygulamanın “münhasır” olup olmadığı yani yalnızca FETÖ/PDY üyelerince mi kullanılacağı, başkalarınca kullanılmasının mümkün olup olmadığı üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bu kapsamda aşağıdaki soruların cevaplanması talep edilmektedir.

i. Kriptolu iletişim uygulaması ne demektir? İletişim uygulamalarının kriptolu olmaları nadir rastlanan bir durum mudur? İletişim uygulamasının kriptolu olması münhasır olduğunu teknik olarak herhangi bir şüpheye yer vermeyecek şekilde gösterebilir mi?

ii. ByLock uygulaması android ve ios işletim sistemli mobil cihazlara hizmet veren uygulama mağazalarından indirilip kullanılabilir miydi? Uygulamayı indirip kullanabilmek için üçüncü bir tarafın referansına ihtiyaç duyulmakta mıydı? Uygulama mağazalarından indirilip kullanmanın önünde herhangi bir engel var mıydı?

iii. Uygulamanın “münhasır” olduğuna dair öne sürülen argümanlar aşağıda sıralanmıştır. Aşağıda sıralanan argümanların ayrı ayrı değerlendirilerek, söz konusu argümanların ByLock uygulamasının “münhasır” olduğunu teknik olarak herhangi bir şüpheye yer vermeyecek şekilde gösterip göstermeyeceğinin ve argümanlarda belirtilenlere benzer özelliklere sahip başka uygulamalar olup olmadığının incelenmesi talep edilmektedir. Söz konusu argümanlar:

- Uygulamayı geliştirenler FETÖ/PDY üyeleridir.
- Uygulamanın kurumsal bir web sitesi bulunmamaktadır.
- Uygulama tanıtım için reklam vb. yöntemler kullanmamış, kullanıcı sayısını artırmak için gayret göstermemiştir.
- Uygulamayı indirmek ve yüklemek için Google Play Store, Apple App Store uygulama mağazaları ve internet sitelerinin yanı sıra USB/Flash bellek, SD kart veya bluetooth da kullanılabilir.
- Uygulamada kullanıcı kimliği inkâr edilemez şekilde doğrulanmamaktadır. Uygulamaya kayıt olmak için eposta veya GSM hattı zorunluluğu bulunmamaktadır. Kimlik doğrulama olmadan kullanım desteklenmektedir.
- Uygulamada kullanıcılar kendi belirledikleri takma adı (username) kullanabilmektedir.
- Uygulama kullanıcının telefon rehberini kullanmamaktadır. Rehber kullanıcı tarafından oluşturulmaktadır.
- Uygulamada kullanıcı iletişim kurmak istediği kişileri belirli kriterlere göre (telefon numarası, kullanıcı adı, e-posta vb.) arama yaparak bulamamaktadır. İletişim kurmak istenilen kişilerle önceden iletişim kurulması ve karşılıklı iletişim isteğinin kabul etmesi gereklidir.

- i. Uygulamada şifre unutulması halinde kullanılabilir şifre kurtarma seçeneği bulunmamaktadır.
 - j. Uygulama sertifika otoriteleri tarafından üretilmiş sayısal sertifika yerine self-signed (kendi kendine imzalı) sertifika kullanılmaktadır.
 - k. Uygulama mesajları otomatik olarak silmektedir.
 - l. Uygulamaya Türkiye'den giriş için belirli bir tarihten sonra VPN kullanımı zorunluluğu getirilmiştir.
 - m. ByLock uygulaması kullanıcılarına bilgi vermeden kullanıma kapatılmıştır.
- iv. Mobil uygulama mağazalarından indirilebilen, kurulabilen ve kullanılabilen bir uygulamanın "münhasır" olduğunu teknik olarak herhangi bir şüpheye yer vermeyecek şekilde tespit etmek mümkün müdür?
- v. ByLock uygulaması kullanımın teknik olarak herhangi bir şüpheye yer vermeyecek şekilde tespiti için neler gereklidir?"

Uzman görüşü kapsamında sorular/talepler teknik ve hukuki çerçevede cevaplanmış/değerlendirilmiştir.

Bu rapor her ne kadar uzman görüşü sunan bir çalışma olsa da yapılan inceleme bir bilirkişi raporuna denk olacak şekilde tarafsızlıkla yapılmıştır ve verilen teknik bilgiler somut gerçekleri yansıtacak şekilde sunulmuştur.

Tarafımızca hazırlanan işbu uzman görüşü, soruşturma/kovuşturmalarda şüpheli/sanık olanlar veya vekilleri tarafından sunulması halinde Sayın Mahkemelerin/Dairelerin takdirlerine arz olunur.

Saygılarımızla.

01 Eylül 2021

T. Koray PEKSAYAR

Adli Bilişim Uzmanı
Bilgi Teknolojileri Y. Lisans

Dr. Levent MAZILIGÜNEY¹

Adli Bilişim Uzmanı
Y. Mühendis

¹ Dr. Levent MAZILIGÜNEY avukatlık mesleğinin yanı sıra yüksek mühendis ve adli bilişim uzmanıdır. İşbu uzman görüşünü adli bilişim uzmanlığı kapsamında meslektaşıyla birlikte hazırlamış ve imzalamıştır.

Teknik Değerlendirme

i. “Kriptolu iletişim uygulaması ne demektir? İletişim uygulamalarının kriptolu olmaları nadir rastlanan bir durum mudur? İletişim uygulamasının kriptolu olması münhasır olduğunu teknik olarak herhangi bir şüpheye yer vermeyecek şekilde gösterebilir mi?”

1. Kriptolu ifadesi genellikle “şifrelenmiş” anlamında kullanılmaktadır. Mesajlaşma uygulamalarıyla ilgili temel güvenlik endişesi, iletişim kuranlar dışındaki üçüncü tarafların, yani uygulamaların arkasındaki şirketlerin ya da vatandaşları hakkında bilgi toplayan devletlerin, ya da herhangi bir nedenle iletişim içeriğine ulaşmak isteyen kişi ya da kişilerin özel mesajları okuyabilme ihtimalidir. İletişim içeriklerinin üçüncü taraflarca tespitinin engellenmesi için hemen tüm iletişim uygulamaları değişken seviyelerde şifreleme yöntemleri kullanılır. Elektronik ortamda dolaşımda olan iletişim içeriğinin dinlenilmesinin, değiştirilmesinin, ekleme ve çıkarma yapılmasının kısaca manipülasyona uğramasının engellenmesi için kripto kullanımı yaygın uygulanan bir yöntemdir.

2. Yaygın olarak kullanılan tüm mobil iletişim uygulamaları (Whatsapp, Telegram, Skype, Signal, BİP, vb.) değişen seviyelerde kriptolu iletişim imkânı sağlamaktadır. Yaygın kullanılan mobil iletişim uygulamaları arasında kriptolu olmayan uygulama bulunmamaktadır.

3. İletişim uygulamasının kriptolu olması teknik olarak herhangi bir şüpheye yer vermeyecek şekilde “münhasır” olduğunu göstermez.

4. İletişimin kriptolanması genellikle yasal zorunluluklardan kaynaklanmaktadır. İletişim içerikleri kişisel verilerdir ve verilerin transferinde zorunlu koruma ve imha politikaları ulusal ve uluslararası mevzuatta önerilmektedir.

ii. “ByLock uygulaması android ve ios işletim sistemli mobil cihazlara hizmet veren uygulama mağazalarından indirilip kullanılabilir miydi? Uygulamayı indirip kullanabilmek için üçüncü bir tarafın referansına ihtiyaç duyulmakta mıydı? Uygulama mağazalarından indirilip kullanmanın önünde herhangi bir engel var mıydı?”

5. Açık kaynaklardan edinilen bilgiler kapsamında ByLock uygulamasının Nisan 2014-Mart 2016 tarihleri arasında Google Play Store, Nisan 2014-Eylül 2014 tarihleri arasında ise Apple App Store mobil uygulama mağazalarından indirilerek kurulması ve kullanılması mümkündür.

6. ByLock uygulaması açık kaynaklardan “apk” uzantılı android uygulama paketi dosyaları indirilerek ve sanal makine kurularak test edilebilmektedir. ByLock uygulamasını indirip kullanabilmek için (kullanıcı ve uygulama haricinde) üçüncü bir tarafın referansına ihtiyaç duyulmamaktadır.

7. ByLock uygulamasının mobil uygulama mağazalarından indirilip kullanılmasında kullanıcılar açısından bir engel ya da sınırlama bulunmamaktadır.

iii. Uygulamanın “münhasır” olduğuna dair öne sürülen argümanlar aşağıda sıralanmıştır. Aşağıda sıralanan argümanların ayrı ayrı değerlendirilerek, söz konusu argümanların ByLock uygulamasının “münhasır” olduğunu teknik olarak herhangi bir şüpheye yer vermeyecek şekilde gösterip göstermeyeceğinin ve argümanlarda belirtilenlere benzer özelliklere sahip başka uygulamalar olup olmadığının incelenmesi talep edilmektedir. Söz konusu argümanlar:

a. Uygulamayı geliştirenler FETÖ/PDY üyeleridir.

b. Uygulamanın kurumsal bir web sitesi bulunmamaktadır.

c. Uygulama tanıtım için reklam vb. yöntemler kullanmamış, kullanıcı sayısını artırmak için gayret göstermemiştir.

- d. Uygulamayı indirmek ve yüklemek için Google Play Store, Apple App Store uygulama mağazaları ve internet sitelerinin yanı sıra USB/Flash bellek, SD kart veya bluetooth da kullanılabilir.
- e. Uygulamaya kayıt olmak için eposta veya GSM hattı zorunluluğu bulunmamaktadır. Kimlik doğrulama olmadan kullanım desteklenmektedir.
- f. Uygulamada kullanıcılar kendi belirledikleri takma adı (username) kullanabilmektedir.
- g. Uygulama kullanıcının telefon rehberini kullanmamaktadır. Rehber kullanıcı tarafından oluşturulmaktadır.
- h. Uygulamada kullanıcı iletişim kurmak istediği kişileri belirli kriterlere göre (telefon numarası, kullanıcı adı, e-posta vb.) arama yaparak bulamamaktadır. İletişim kurmak istenilen kişilerle önceden iletişim kurulması ve karşılıklı iletişim isteğinin kabul etmesi gereklidir.
- i. Uygulamada şifre unutulması halinde kullanılacak şifre kurtarma seçeneği bulunmamaktadır.
- j. Uygulama sertifika otoriteleri tarafından üretilmiş sayısal sertifika yerine self-signed (kendi kendine imzalı) sertifika kullanmaktadır.
- k. Uygulama mesajları otomatik olarak silmektedir.
- l. Uygulamaya Türkiye'den giriş için belirli bir tarihten sonra VPN kullanımı zorunluluğu getirilmiştir.
- m. ByLock uygulaması kullanıcılarına bilgi vermeden kullanıma kapatılmıştır.

8. ByLock uygulamasını geliştirenlerle ilgili FETÖ/PDY üyeliği iddiası teknik bir konu olmayıp yargı mercilerinin sorumluluğunda olduğu değerlendirilmektedir. Ancak uygulama geliştiricileriyle ilgili herhangi bir örgüt üyeliği iddiasının bulunması, geliştirilen uygulamaların yalnızca iddia konusu üyelerine "münhasır" olduğunu göstermez. Benzer şekilde Morbeyin uygulaması geliştiricileri hakkında FETÖ/PDY üyeliği iddiaları olduğu kamuoyuna yansımıştır ancak Morbeyin uygulamaları herkes tarafından indirilip kullanılabilmiştir.

9. ByLock uygulamasının "münhasır" olmasına gerekçe olarak belirtilen diğer hususların bir bölümü uygulama geliştirici ya da yöneticilerinin tercihlerinden kaynaklıdır. Benzer özelliklere sahip çok sayıda iletişim uygulaması bulmak mümkündür. Belirtilen özelliklerden birinin ya da birkaçının ya da tamamının bir arada olması mobil iletişim uygulamasının "münhasır" olduğunu teknik olarak herhangi bir şüpheye yer vermeyecek şekilde göstermez.

10. Uygulamanın web sitesinin bulunmaması, kendi kendine imzalı sayısal sertifika kullanılması, şifre kurtarma seçeneği olmaması yaygın kullanılan uygulamalarda sık karşılaşılan bir durum olmamakla birlikte kullanıcı sayısı yüksek olmayan çok sayıda uygulama için olağandır. Geliştirici/yönetici tercihi olabilir. Uygulamanın teknik olarak herhangi bir şüpheye yer vermeyecek şekilde "münhasır" olduğunu göstermez.

11. Benzer şekilde tanıtım yapılmaması, VPN kullanım zorunluluğu, kullanıcılara bilgi vermeden uygulamayı kapatma gibi hususlar da geliştirici/yönetici tercihi olabilir. Bu hususlar teknik olarak herhangi bir şüpheye yer vermeyecek şekilde uygulamanın "münhasır" olduğunu göstermez.

12. Kullanıcı sayısını artırmak için gayret gösterilip gösterilmediğini kesin olarak bilmek mümkün değildir. Bu husus teknik olarak herhangi bir şüpheye yer vermeyecek şekilde uygulamanın "münhasır" olduğunu göstermez.

13. Snapchat, Whatsapp, Telegram, Line, Skype, Twitter, Instagram, Facebook, Signal, Hangouts, vb. uygulamalar yukarıda belirtilen özelliklerden bir ya da birkaçına sahiptir.

14. "apk" uzantılı android uygulama paketi dosyaları ile hemen her uygulamanın USB/Flash Bellek, SD kart veya bluetooth kullanılarak yüklenmesi mümkündür. Her türlü veri

taşıyıcı ile uygulamaların yüklenebiliyor oluşu genellikle uygulamanın değil, mobil cihaz ve işletim sisteminin özelliklerinden kaynaklanmaktadır. Bu husus uygulamanın teknik olarak herhangi bir şüpheye yer vermeyecek şekilde “münhasır” olduğunu göstermez.

15. Line uygulamasına Facebook bilgileriyle, Instagram uygulamasına sadece e-posta ile (kullanıcılar birden çok ve farklı isimlerle e-postalara kolaylıkla sahip olabilirler) kayıt olabilirler. Hotmail hesabı almak ise herhangi bir kimlik doğrulaması gerektirmemektedir. Kayıt esnasındaki kimlik doğrulaması gerekliliği ve gerekmemesi uygulamanın teknik olarak herhangi bir şüpheye yer vermeyecek şekilde “münhasır” olduğunu göstermez.

16. Rehberlerin iletişim uygulamalarına açılmaması hemen tüm uygulamalarda tercihe bağlı bir özelliktir.

17. Kullanıcıların iletişim kurabilmek için karşılıklı onaylama gerekliliği Line başta olmak üzere tercihli olarak birçok iletişim uygulamasında mevcuttur.

18. Kullanıcıların kendi belirledikleri kullanıcı adlarını kullanabilme özelliği Facebook, Instagram, Twitter, vb. birçok uygulamada mevcuttur.

19. Mesajların otomatik olarak silinmesi özelliği Snapchat, Telegram, vb. birçok iletişim uygulamasında mevcuttur.

20. Belirtilen özelliklerin bir veya birkaçının veya tamamının bulunması, uygulamanın teknik olarak herhangi bir şüpheye yer vermeyecek şekilde “münhasır” olduğunu göstermez.

iv. Mobil uygulama mağazalarından indirilebilen, kurulabilen ve kullanılabilen bir uygulamanın “münhasır” olduğunu teknik olarak herhangi bir şüpheye yer vermeyecek şekilde tespit etmek mümkün müdür?

21. Mobil uygulama mağazalarından indirilebilen, kurulabilen ve üçüncü taraf referansı gerekmeden kullanılabilen bir uygulamanın “münhasır” olamayacağı değerlendirilmektedir. Tarafımızdan bilinmeyen başkaca bir yöntemle uygulamanın “münhasır” olması sağlanmış ise bu durumun teknik olarak herhangi bir şüpheye yer vermeyecek şekilde tespiti tüm kullanıcıların tüm iletişim içeriklerinin incelenmesiyle olabilir. Uygulamanın “münhasır” olmadığını gösterecek örgütsel olmayan herhangi bir iletişim içeriğinin olmasının “münhasır” olma iddiasını ortadan kaldıracığı değerlendirilmektedir. Uzman görüşünü imzalayan uzmanlarca incelenen ByLock kullanımı isnatlı soruşturma/kovuşturma dosyalarında ve yargı kararlarına yansıyan çok sayıda örnekte kolluk güçlerince tespit edildiği iddia edilen iletişim içerikleri arasında örgütsel olarak nitelenemeyecek çok sayıda içerik bulunmaktadır. Örgütsel olmayan iletişim içerikleri dikkate alındığında uygulamanın “münhasır” olarak nitelenemeyeceği değerlendirilmektedir.

v. ByLock uygulaması kullanımın teknik olarak herhangi bir şüpheye yer vermeyecek şekilde tespiti için neler gereklidir?

22. Adli Bilişim Uzmanı T. Koray PEKSAYAR tarafından kişisel internet sitesinde “Yargıtay 16. Ceza Dairesi Kararına Teknik Bakış: CGNAT Neden Tek Başına Delil Olamaz?-Bölüm 1” başlıklı makalede² bu husus açıklanmıştır.

23. ByLock adlı uygulamanın kullanıldığından teknik olarak herhangi bir şüpheye yer vermeyecek şekilde söz edilmesi için sırayla;

² <https://koray.peksayar.org/yargitay-16-ceza-dairesi-kararina-teknik-bakis-cgnat-neden-tek-basina-delil-olamaz-bolum-1/>

- i. ByLock uygulamasının cep telefonu veya uygun özelliklerde bir akıllı cihaza kurulması,
- ii. Bu uygulama kullanılarak kullanıcı kaydı oluşturulması,
- iii. Kullanıcı kaydı oluşturulduktan sonra iletişim kurulacak kişilerin kullanıcı numaralarının (user ID) adres defterine eklenmesi,
- iv. Uygulama kullanılarak haberleşme yapılması adımlarının gerçekleştirilmesi ve bu adımların eksiksiz olarak gerçekleştirildiğinin tespit edilmesi gereklidir.

Bu adımların gerçekleştirilerek ByLock uygulaması kullanılarak ByLock sunucusuna gerçekten bağlantı kurulduğunun ve kullanıma devam edildiğinin eksiksiz tespitinin yapılması için gerekli akıllı cep telefonu incelemesinin, gerekli bağlantı kayıtları incelemesinin ve ByLock sunucusundan elde edilmiş verilerden yapılan içerik ve kullanıcı kaydı sorgulamasının yapılması gereklidir.

Bu unsurların birlikte varlığında ve aralarında çelişki olmaması durumunda ByLock uygulaması kullanılarak ByLock sunucusuna gerçekten bağlantı kurulduğundan ve kullanıma devam edildiğinden bahsedilebilir.

SONUÇLAR VE DEĞERLENDİRMELER

Yukarıda ayrıntıları ile izah etmeye çalıştığımız, bilimsel gerekçelerle aşağıda belirtilen sonuçlar ve değerlendirmelere ulaşılmıştır.

Yaygın kullanılan mobil iletişim uygulamaları arasında kriptolu olmayan uygulama bulunmamaktadır.

İletişim uygulamasının kriptolu olması “münhasır” olduğunu göstermez.

ByLock uygulamasının mobil uygulama mağazalarında bulunduğu zaman diliminde mağazalarından indirilerek kurulması ve kullanılması mümkündür.

ByLock uygulamasını indirip kullanabilmek için (kullanıcı ve uygulama haricinde) üçüncü bir tarafın referansına ihtiyaç duyulmamaktadır.

ByLock uygulamasının mobil uygulama mağazalarından indirilip kullanılmasında kullanıcılar açısından bir engel ya da sınırlama bulunmamaktadır.

ByLock uygulamasının “münhasır” olmasına gerekçe olarak belirtilen hususların bir bölümü uygulama geliştirici ya da yöneticilerinin tercihlerinden kaynaklıdır. Benzer özelliklere sahip çok sayıda iletişim uygulaması bulmak mümkündür. Belirtilen özelliklerden birinin ya da birkaçının ya da tamamının bir arada olması mobil iletişim uygulamasının “münhasır” olduğunu teknik olarak herhangi bir şüpheye yer vermeyecek şekilde göstermez.

Mobil uygulama mağazalarından indirilebilen, kurulabilen ve üçüncü taraf referansı gerekmeden kullanılabilen bir uygulamanın “münhasır” olamayacağı değerlendirilmektedir.

ByLock uygulaması kullanılarak ByLock sunucusuna gerçekten bağlantı kurulduğunun ve kullanıma devam edildiğinin eksiksiz tespitinin yapılması için gerekli akıllı cep telefonu incelemesinin, gerekli bağlantı kayıtları incelemesinin ve ByLock sunucusundan elde edilmiş verilerden yapılan içerik ve kullanıcı kaydı sorgulamasının yapılması gereklidir.

Bu unsurların birlikte varlığında ve aralarında çelişki olmaması durumunda ByLock uygulaması kullanılarak ByLock sunucusuna gerçekten bağlantı kurulduğundan ve kullanıma devam edildiğinden bahsedilebilir

İşbu uzman görüşü, şüpheli/sanık veya vekili tarafından sunulması halinde Sayın Mahkemenin/Dairenin takdirlerine arz olunur.

Saygılarımızla.

01 Eylül 2021

T. Koray PEKSAYAR

Adli Bilişim Uzmanı
Bilgi Teknolojileri Y. Lisans

Dr. Levent MAZILIGÜNEY

Adli Bilişim Uzmanı
Y. Mühendis